

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

Leto XX.

V Celovcu, 24. januarja 1901.

Štev. 4.

Po volitvah!

Izid volitev je za nas strašno žalosten, a bilo je tako pričakovati in nas ni iznenadilo. Žalosten pa ni samo za stranko, ki ne bo imela zastopnika svojih krščanskih in slovenskih načel, žalosten je tudi za vso deželno! Ali se dá kaka dežela slabše zastopati, kot naša? Vzemimo jih zaporedoma: 1. Na čelu je bogati Lemiš; milijonar je zastopnik delavcev v državnem, zastopnik grofov in baronov v deželni zboru. Človek je, ki ljudske bede in skrbi nikdar pozna, človek, ki je podpisaval v parlamentu interpelacije proti državnemu pravdniku, ker je ta konfiskoval najbolj neverni časnik v Avstriji: „Sererja“, ki se je s tem postavil očito v tisto družbo, ki ima namen podreti katoliško cerkev in sploh vsako vero, tako da bi ostala le ena zapoved: Denarju mora vbogati vse!

2. Drugi znameniti poslanec je dr. Steinwender. Neki časnik je zadnjič pisal: „Dr. Steinwender ist nicht einzubringen“; dá, ko bi se bil kedaj kak krščanski poslanec v dotiko spravil s takimi rečmi, kakor so se očitale pred sodnijo Steinwenderju, živega bi pekli in pljuvali v stranko, ki ga še voli. A liberalci držé vkup in ne pusté svojih ljudij pasti! Ta čast se jim mora priznati. Da bi tudi krščanske stranke svoje ljudi vselej tako branile!

3. Imamo kmečke poslance: Verniš-a, Oraš-a, Čare-ta, Černik-a. O enem izmed teh velmož človeškega rodu pisal je nek voditelj liberalne stranke pismo, ki ga imamo v rokah in ki pravi, da mnogo ljudij misli, da tako zastopstvo ni nobenemu zastopstvu podobno in da se ima dotični poslanec za . . . . Sledeče besede zaradi naših sodnikov rajši izpustimo.

A Černik zna kmetom govoriti, Čare razdeluje premije za junce, Verniš redi lepe konje, in Oraš je bajé poplačal svoje dolgove, zato je res dostojno, da se jim vse ljudstvo pokloni in jih voli!! In voli nasproti možem, kot je Grafenauer! Grafenauer, ki je sam zmožen nadkrilovati ves deželni zbor koroški, nasproti možu, ki je res delavec in ne gospod. Tako, kmetje, si zaničujete delavski stan in svet bo vam v povračilo zaničeval delo in vas, in se bo klanjal tistim, ki prihajajo z denarjem in gosposko suknjo. Denar pa je prišel iz vaših

žepov in gosposka obleka se je skrpala iz vaše kože! Bravo, liberalni kmetje, le tako naprej!

4. Obrtniki so se sicer otresli tistega deželne sodnije svetnika, ki je pohajal po deželi gonit radikalni meh in trobit v radikalni rog — a bože mili! Brez dvojbe imajo naši obrtniki marsikoga v svojih vrstah, ki bi bil sposoben za tak posel, a tega zastopnika si niso izbrali obrtniki, marveč nemško-radikalna stranka si ga je izbrala in obrtniki so ji pokorni sluge. To ni več svoboden poslanec, to bo suženj stranke.

In glavno mesto celovško volilo je gospoda, ki ni mogel dokončati svojih latinskih študij, gospoda, ki je sicer slovenske rodbine, a vendar največji Nемеc na Koroškem, gospoda, katerega edina zasluga je, da že dolga leta izdava liberalen časnik!

Žalostno je torej zastopstvo naše domovine. A žalosten je izid volitev po vsi Avstriji. Nasprotniki Avstrije in katoliške vere so dobili novih močij. Wolfovih pristašev pride v parlament nad dva jset, in nemškonarodna stranka ni oslabela. Katoliška ljudska stranka izgubila je vsled notranjega razdora dva največja moža. Dipaulija in Ebenhoch-a! In Slovenci vstopijo v parlament oslabei in razcepljeni, sovraštvo liberalcev do duhovništva postalo je toliko, da rajši gredo z vsakomur, kot pa bi v krščanskem klubu delali ljudstvu v blagor.

Take so torej razmere! Vedeli smo dejstvo popred, a kakor zaspani smo taval naprej, misleči, pa že pojde, tako hudo ne bo! Volitve so pa kakor strela pojasnile temno noč in nam kažejo brezno, ob katerem stojimo. Ob robu brezna smo! Kdo nas je pripeljal tja? Popustljivost krščanskih strank ni zabranila, da je liberalna gospoda izpodkopavala neprenehoma versko prepričanje ljudstva. Na visokih šolah se je negovalo vse, kar je državi in ljudstvu v kvar, fantje so tam kleli Boga, pili cele noči, plesali in živjali vesele dni. Zdaj pa so prišli ti fantje v národ — kot sodniki, kot državni pravdniki, sploh kot uradniki, kot učitelji! Ubogo ljudstvo, kaj si doživelo? Predsednik najvišjega sodišča v Avstriji je očito glasoval pri zadnji volitvi — za socijalno demokracijo! Najvišji branitelj pravice je tako postal pristaš stranke, ki pravi, da ni Boga, da božjih postav ni! Prepričani smo, da, če danes izgine nemško-radikalna stranka, volili bodo vsi mladi sodniki socijaldemokratsko. Žalosten je položaj, žalosten ne radi teh oseb, žalosten, ne

ker ima krščanska stranka vsled tega kako posebno gmotno škodo, trpeli bodo liberalni volilci z drugimi vred, a žalostno, ker ne znamo pota iz močvirja. Pot iz močvirja bi res lahka bila, ko bi se ljudstvo zavedlo svojega položaja! Ljudstvo je še verno, ali kakor slana napada liberalni duh vsakogar, ki se količkaj vzdigne iz delavskega stanu v višje sloje. Vse je neverno, dá, še več, sovražno veri, kar nosi gospôsko suknjo. In nad celo družbo se je vlegla kakor zmrzla zimska noč uničujoča posvetna oblast. Ali so res postave le še pajčevina, ki jo prodre vsaka večja stvar? Tako smo se vprašali začuši, da se n. pr. županu velikovškemu ni zgodilo nič, ko je v javnem prostoru govoril proti vladi besede, ki jih ponavljati ne smemo? Gorje nam! V temi tavamo, in upamo boljnih dnij proti vsemu upanju, kajti ob sebi pride le slabo. Ne vemo, ali se je že kdaj toliko klela sv. cerkev, toliko klela duhovščina brez vsega vzroka nego sedaj. Slično se je godilo v dobi reformacije, ko je nesrečni Luter v zvezi z neverno gospôdo začel upor proti katoliški cerkvi in državi. In posledica, ali recimo kazen je bila vojska, ki je uničila na milijone ljudij in tisoče vasij v širni Nemški, bila je vojska, v kateri je zlasti kmečka krv tekla v potokih. Popred so reformatorji hvalili kmeta in se mu prilizovali, potem pa so grofom naročevali: Pobjite kmete, kakor pse!

Menda kaj enakega še doživimo: Človeški rod ni svoj gospod, marveč ima nad seboj sodnika, ki mora kaznovati, kedar hudobija nastane prevelika. Sevé božji mlin počasi melje, a melje drobno! A mar se ne kaznuje že zdaj verska mlačnost, ki se širi med nami že petdeset let? Da kmet nima delavcev, da nikdo noče delati, da nikdo več zadovoljen ni, da so davki nečuvveno zrasli, da nobena norišnica in nobena ječa ni več dosti velika, da pa kmet gladije in hodi strgan po svojem domu, da gospôda po mestih gradi gradove za godbo in ples, da popivajo cele noči in se vesele na ljudske stroške, — to, vse to in še več je božje plačilo za rod, ki se je izneveril svojemu Bogu!

V takem obnem propadu vidimo pa vendar zopet novo zarjo, a ne vemo, bode li rod še imel moči, da pride zopet na noge. Že so se kmetje družili pri občinskih volitvah v Grebinju, Gozdanjah, Škofičah, Rikarjivasi, Galiciji, v Št. Vidu v Podjuni itd.

PODLISTEK.

Kako je Barba dobila vola, Miha pa kozo.

Miha je šel na semenj. Potreboval je kozo, in ker doma ni mogel nobene dobiti, ni se zbal daljne poti na semenj.

A bilo je kakor zacoprano. Koz je bilo na semnju sicer dosti, a nobene take, katera bi bila Mihi dopadla. Eua ni imela pravih rog, druga je imela premajhno vime, pri tretji mu ni dopadla barva in tako naprej. On pa, ko je že hotel v hlevu imeti kozo, je hotel tudi pravo; kake pokveke ni maral.

Iz jeze, da nič ni našel, je šel na glažek. Drugače je bil zelo skop, danes bi bil pa na jezo najrajši zapil cel žep. Pil je, kakor bi bilo zastonj. Ravno je popil tretjo četrtinko, ko je od zadi dobil tako pošten udarec, da je poskočil. — „No presn — hud —“ začel je kleti, „katera prekl —“ Pa ni dokončal hude besede, kajti komaj se je obrnil, videl je pred seboj žensko, katero je dobro poznal. Bila je Ilnerova Barba iz Trautenbaha, vdova v najboljših letih.

„I, Bog zdaj srečo,“ rekla je priliznjeno in mu je podala v pozdrav obe roki. „Kako ti vedno gre? Zakaj gledaš tako jezno?“

Miha je raztegnil usta na široko, da je njegov obraz bil res nekoliko prijaznejši, zdelo se je skoraj, kakor da se hoče smejati.

„Na, prosim te, Barba, povej mi, kako pa prideš ti semkaj,“ začel je; „mislil sem, da si že rajna.“ — Barba se je zasmejala, zmajala s svo-

jima močnima rokama in rekla: „Ali zgledam res tako, kakor bi morala umreti?“

Ne, za smrt ni izgledala; bila je okrogla kakor sodček. Ni bila ravno mlada, tako nekaj čez štirideset, a obraz je bil rudeč kakor jabelko.

„Več te je, več, od tega časa, kar si vdova,“ dejal je Miha, a ona mu je odvrnila: „Vidiš, to je od tega, če človeka ne muči noben križ. Si še vedno samec?“

„Sevé: se tudi nočem dati mučiti s kakim križem.“ — „No, le ne delaj se tako,“ rekla je staremu samcu in je obrnila nanj svoje oči, ki so le žarele.

Barba in Miha sta bila iz ene vasi, in hodila sta celo eno leto skupaj v šolo; Barba v zadnji, Miha v prvi razred, za toliko je bila namreč ona starejša, kot on. In ko je Miha zapustil šolo, je prišel kmet Ilner iz Trautenbaha in vzel Barbo za ženo. Mihlno je bilo to vse eno, in tudi za to se ni brigal, ko je slišal, da je vdova. Žensk ni imel rad in večkrat že je sklenil, da do smrti ostane tako.

„Kaj si kupovala?“ vprašal je zopet Miha. „Voliča“, odgovorila je Barba, „pa moram prazna domu; nisem našla nič pridnega.“

„Godi se ti, kakor meni; tudi nisem našel, kar sem iskal. Potrebujem kozo. Pa take mrhe, kakor so tukaj na semnju, nočem v hišo.“

„Kozo potrebuješ?“ vprašala je Barba; „veš kaj? Pridi k meni v Trautenbah, imam tako živalico v hlevu; gotovo ti bode dopadla.“

Mihi je bilo prav, in ko mu je Barba že en čas hvalila kozo, je obljubil, da bo kmalu prišel.

* * *

Miha je ostal mož beseda. Z vrvoj čez ramo in z debelo palico v roki, korakal je malo dnij pozneje skozi Trautenbah. Ljudje so radovedno gledali za neznanim možem, in si lomili glave, ko so ga videli iti v hišo Ilnerca. Barba ga je morala že pričakovati. Po hiši je bilo vse lepo pospravljeno in olišpano, in kako ljubeznivo ga je sprejela! „Mihec sem, Mihec tja“, je šlo v enomer, dá, nekolikokrat je rekla celo: „gospod Mihael“. To je staremu samcu jako dopadlo, in ko je celo na mizo prišel kruh, maslo in glažek „ojstrega“, je bil njegov obraz jako zadovoljen. Ni se dal nikdar dvakrat siliti in „ojstri“ mu je danes dišal tembolj, ker je bil tako dober kup.

„Pij vendar, Mihec, pij,“ silila je Barba, „imam vedno malo pečenega doma in ni ti treba tako štediti. Ko je Miha že mislil, da bi bilo dovolj, obrisal si je ruse in rekel: „No, tedaj Barba, greva pogledat kozo.“

Barba je prižgala luč in šla sta. Gotovo je bil Miha človek jako previden in navajen, reč, katero je kupoval, natanjko pregledati, kajti trajalo je nekaj časa predno sta zopet prišla iz hleva, pa morala sta se dobro pogoditi, kajti oba sta zadovoljno gledala. Miha je bil gotovo zadovoljen s kozo, in Barba s tem, kar je dobila za njo.

Pa Miha koze ni gnal domu, ampak jo je pustil stati v Barbinem hlevu. Čemu jo pa tudi vlačiti v drugo vas? Saj malo nedelj slej je bila — poroka. Ženin je bil Miha in nevesta Barba — vdova Ilnerca.

Z Barbo je dobil Miha pridno gospodinjo, samo, da je bila nekoliko stroga in ojstra, in malo kdaj

proti gospôdi, in vedno jasneje se javlja v národu želja po stanovskem združenju. A pot do tega smotra je zdaj težavnejša, kot kdaj popred, in kmalu ne bomo več vedeli, ali ima kmet še dosti močij, da mu združenje kaj pomaga, ali pa je izgubljen za vedno.

Škofje so ljudstvo opominjali, naj stori pri volitvah svojo dolžnost, duhovniki in krščanska stranka so delali z vso močjo proti neverstvu in korupciji, a kmetje jih niso poslušali, in vendar bodo liberalci zopet pravili, da so „farji krivi vsega, imeli so vso moč, a za ljudstvo niso storili nič —!“

Državnozbornske volitve — končane.

Končan je divji volilni boj, ki se je zadnje mesece bil po Avstriji. Izid je za naša načela neugoden! Zmerne stranke so izgubile, največ je pridobil Schönerer. To označuje izid volitev.

Razmerje strank v bodočem državnem zboru je sledeče: Izvoljenih je:

39 nemških liberalcev (prej 49), 51 pristašev nemške ljudske stranke (prej 42), 30 ustavovernih veleposestnikov (prej 28), 1 pristaš nemške kmečke stranke (Rokitanskyevega „bauernbunda“), 21 nemških radikalcev (prej 5), 22 krščanskih socialcev (prej 30), 31 udov kat. nemške ljudske stranke (prej 37), 6 udov katoliškega centra (prej 6), 10 socialnih demokratov (prej 14), 1 neodvisen socialist, 19 Italijanov (prej 15), 19 fevdalnih veleposestnikov (prej 19), 3 udje moravske osrednje stranke (prej 2), 53 Mladočehov (prej 63), 6 čeških agrarcev (prej 0), 5 čeških národnih delavcev, 2 češka katolika (prej 1), 62 članov poljskega kluba (prej 59), 9 članov poljske ljudske stranke (prej 8), 10 Malorusov (prej 9), 5 Rumunov (prej 5), 15 Slovencev (prej 17), 9 Hrvatov (prej 9) in 2 Srba (prej 2).

Po národnosti je poslancev: Slovanov 192 (prej 191, torej 1 več); Nemcev 199 (prej 195, torej 4 več), Rumunov 5, Lahov 19, mednárodnih socialdemokratov 10 (prej 15, torej 5 manj). „Prednost“ Nemcev se kaže tudi v teh številkah. Oni štejejo 33% prebivalstva, poslancev pa imajo 46%!

Slovenci smo izgubili dva mandata, jednega na Koroškem in jednega v Istri. O volilnem gibanju pri nas smo že poročali. Omeniti bi še bilo, da so se Slovenci v Trstu in Celju odločno potegnili za mandat mestne skupine, žal, takrat še zastoj. V Celju je bil izvoljen dosedanji nemškonacionalni poslanec Pommer s 725 glasovi. Slovenec dr. Dečko je dobil 642 glasov. Le vsled hudega nasilstva in nečuvnega nemškega terorizma ter volilne korupcije je prodril dr. Pommer s 83 glasovi večine proti 132 glasovom večine pri zadnji volitvi leta 1897. Napredovali so Slovenci torej za 49 glasov. Absolutne večine ima dr. Pommer samo 42 glasov. Še ena taka „zmaga“, pa je nemška „trdnjava“ padla. Prava zmaga je pri onih, a moralno zmago imajo Slovenci.

V Trstu je bil pri volitvi za III. razred, katerega je pred letom 1897. zastopal gospod Ivan vitez Nabergoj, izvoljen zopet Lahon P. Mauroner z 2742 glasovi proti 2001 glasov, katere je dobil slovenski kandidat g. dr. Ribač. Tudi tu je

je smel ziniti kako besedo. — Povem samo en izid, da vidite, da se ne lažem.

Bilo je ravno eno leto po onem semnju, o katerem sem pripovedoval. Tisti dan je zadela Barba na svojega moža z glasom, ne ravno prilizjenim. „Danes je leto, odkar sem dobila lepega vola.“

„Je, je,“ vzdihnil je Miha, jaz pa sem dobil staro koz . . .“

Pa ni dokončal besede; bilo je kakor bi mu bil nekdo besedo pri ustih odsekal. — In to se je Mihi prigodilo baje večkrat. Poslovenil Rožan.

Smešničar.

* **Praktična politika.** Žena: „Glej ljubi mož, vedno se hvališ, da si naprednjaško liberalen in se ti dopade vse napredovanje sveta. Hočem te postaviti na poskušnjo, koliko je tvoje naprednjaštvo vredno: Glej jaz potrebujem nov klobuk in obleko, torej pokaži v dejanju tvoje mišljenje!“ — Soprog: „Ali, draga moja, le pusti to; kedar se tvojega klobuka tiče, sem konservativec in mi stari ugaja.“

* **V strahu.** Gledališki vodja: „Koliko zahtevate plače?“ — Igralka: „Sto dolarjev za vsako predstavo!“ — Vodja: „O gospodična, vidi se Vam, da vedno sanjarite!“

* **Ongavov Luka** si je kupil v mestu prav lepega, velikega petelina. Za par dni pa ga prinese nazaj prodajalcu, kateremu skrivnostno uzrok pové: „Vi, tega mestnega petelina ne morem rabiti, ker še le ob šestih zjutraj začne peti!“

* **Neka hudobna gosa** je rekla svoji dekli: „Ti boš v pekel prišla.“ Dekla odgovori: „Bog ne daj! Potem bi midve spet enkrat vkup prišle!“

laška stranka zmagala samo še z najgršim nasilstvom.

Državni zbor je sklican na dan 31. januarija.

Št. Jakobska šola!

Iz Št. Jakoba v Rožu.

(Dalje.)

Ko je lansko poletje dvorni svetovalec Berger z Dunaja pregledoval našo slovensko šolo, in se je menda o njej izrazil, da ž njo ni posebno zadovoljen — sevé, kdor obleko meri po čevljarskem kopitu, take obleke pač ne more biti posebno vesel —, sem bil radoveden, koliko prav za prav naša šola velja, koliko se v njej naučijo slovensčine in koliko nemščine. Zato sem poskusil in vam te poskuse podam take, kakoršni so prišli iz rok šolarjev, da potem sodite sami.

Prinesel sem v II. razred, v katerem so večinoma šolarji, ki hodijo v šolo še le drugo leto, papirja in sem ga razdelil otrokom. Potem sem rekel: Iz „Zgodeb“ smo se med drugimi Jezusovimi čudeži učili tudi čudež, kako je Jezus pomiril vihar na morju. Napišite mi ta čudež na papir, vsak, kakor zna. Tukaj eden zgled, kako so otroci pisali:

Vihar na morju. Enkrat je Jezus učil blizu morja. Na večer je Jezus šel v ladjo da bi se čez morje prepeljal. Ker je bil truden je je zaspal. Ko je Jezus spal je prišel velik vihar da bi se ladja skoraj potopila. Apostoli so se bali in so jezusa zbudili in so rekli gospod pomagaj nam če ne se bomo vsi potopili. Jezus je pokregal apostole in je rekel ali nimate zaupanja do mene. In je stegnil svojo roko in vkazal viharju in morju da mora vse tiho biti in je bilo vse tiho. Ljudje so se čudili in so rekli kdo pa je ta da ga še vihar in morje uboga. Fantur Marija.

Nekateri šolarji so sevé pisali bolj slabo in so napravili več napak, a pomisliti je treba, da so tu šolarji II. leta in da „Zgodeb“ še niti videli niso! Kar so zapisali, znajo iz ustnega pouka — vendar še toliko pravilna pisava in toliko pravilno razločevanje posameznih stavkov! Pomislimo le, kako težko je navaditi otroka, da more zapisati le eden sam stavek brez napake — kaj še le celo povestico. Naj kdo poskusi, naj to poskusi eden izmed tistih, ki so hodili v prejšnjo nemško šolo v Št. Jakobu, in videl bode, kako daleč daleč je zaostal za šolarji II. razreda zdajne slovenske šole.

Pa saj slovensčina pri naših nemščurčkih nič ne velja. Slovenski zna itak že vsak pastir, četudi šole nikoli ni videl; te se ni treba še le v šoli učiti — ali nemško, nemško, to kaj velja, vse drugo ni nič; nemški pa šentjakobski šolarji ne znajo. Modra glavica, počasi, da se ne zaletiš; počakaj, da ti pokažem svoj poskus tudi z nemščino, in potem sodi.

Da poizvem, koliko znajo šolarji nemški, sem šel s svojim papirjem v IV. razred in sem tam rekel: Sedaj imamo jesenski čas; pomislite, kaj se godi in kaj delajo v jeseni na polju, kaj na travnikih, kaj doma in kaj v gozdu, in če ste brali kako berilo ali pesem o jeseni, spomnite se tudi na to in popišite mi jesen; kdor se upa, naj piše nemški, kdor ne, naj piše pa slovenski. In kaj so napisali?

Izmed 31 tedaj navzočih šolarjev jih je 14 pisalo slovenski, 10 nemški, 7 pa slovenski in nemški; kako so pisali, vidite iz sledečih dveh zgledov:*)

Jesenski čas.

V Jesenski čas je bogat čas. V jeseni je že vse žito požeto; samo ajda, proso in serek še ni zrel. V jeseni pa tudi solnce ne pripeka tako močno kakor po leti; dan je krajši noč pa dalši. Na posečenih travnikih otroci pasejo krave, vole, ovce in koze. Otroci vriskajo, pojejo, skakajo in se igrajo. Lastovke jemljejo slovo od nas, one se zbirajo po zvonikih in strehah in zvrgolijo zadnje pesme. V vrtilih že spravljajo zelje. Lovci streljajo po gozdi zajce in Lisice. Listje postaja rumeno in pada iz dreves.

Janežič Marija.

Herbsteszeit.

Herbsteszeit, reiche Zeit! Gott hat Segen ausgeföhret, daß sich alle Bäume neigen, von den fruchtbeladenen Zweigen, ichant nun her mit Vaterbliden, wie sich alle dran erquiden. Menschen, nehmt die Gaben gern, aber ehret auch den Herrn. Im Herbst ist alles Obstreich. Der Landman pflügt, eget und sähet. Im Herbst scheint die Sonne nicht so warm als im Sommer. Im Herbst sind die Tage kürzer als im Sommer. Die Weisen ist abgemehet. Im Herbst weiden die Hirten die Kühe und Ochsen die Schafen und die Ziegen. Der Jäger schießt die Hahen und die Hirschen. Die Vögel gehen in Wärmereländer; die Vögel sind: die Schwalben und die Lerchen. Die Hirten fingen fröhliche Lieder. Nach den Herbst kommt der Winter.

Anton Laurič.

Nikakor pa ne menite, da sem si odbral najboljše učence; šolarica, ki je pisala slovenski uzorec, ima v krščanskem nauku razred 2, šolar, ki je izdelal nemško nalogo, pa ima celó razred 4 — in ne sme se pozabiti, da so bili to šolarji IV. in ne V. razreda!

Sedaj naj pa še kdo reče, da je naša slovenska šola za nič in da je prejšnja nemška šola bila boljše! Pripeljite mi kateregakoli šolarja ali šolarico iz prejšnje nemške šole, a takega, ki je bil zmirom doma in ni šel nikamor med Nemce, odkar je iz šole, pripeljite mi ga in poskusimo? Ali pa pridite rajše vi, ki znate toliko nemški in se vam po nemški

*) Izvirniki teh spisov so na ogled v našem uredništvu.

šoli tako silno cedijo sline, in pokažite, ali ste v stanu le primeroma kaj takega zapisati v nemškem jeziku, kakor pišejo šolarji naše slovenske šole. Pa saj bo marsikateremu že za podpis svojega imena šlo salamensko trdo, kaj pa še le potem, ko bi imel kaj daljšega zapisati.

Priznam, da se v slovenski šoli otroci ne morejo naučiti toliko nemščine, da bi jo mogli že govoriti — a enako se je tudi v nemški šoli ne morejo naučiti in se je gotovo tudi v prejšnji nemški šoli niso naučili. Kdor hoče, da se njegov otrok nauči nemške govorice, moral ga bode, kakor so delali prej, tudi še zanaprej poslati v mesto ali pa med Nemce služiti. V Podgorji imajo n. pr. nemško šolo, in vendar je nedavno ondotnemu g. učitelju, ki je nad vse hvalisal nemško šolo, odgovoril nek kmet: g. učitelj, nas so poslali med Nemce učiti se nemščine in tudi mi moramo svoje otroke pošiljati tja, čeravno imamo nemško šolo! To je bila možata in resnična beseda! Kar ni mogoče, pač ni mogoče kljub najbolj nemški šoli.

Spominjam se še svoje prve latinske šole in tedanjih težav z nemščino, težave, katerih pa nismo imeli samo mi Slovenci, ampak tudi Nemci iz trdo nemških krajev in iz čisto nemških šol. Eden mojih nemških sošolcev, ki je potem že v II. šoli imel odliko — trd Nemeec iz trdo nemške šole — mi-li verjamete ali ne, v prvem letu je v nemščini toliko da ne popolnoma pogorel in malo je manjkalo, da ga niso poslali domu. Glejte, bil je Nemeec po rodu, od nemških starišev, druge besede kot nemške še slišal ni; hodil je ves čas v čisto nemško šolo — ko je prišel v latinsko šolo, pa nemški še toliko ni znal, kakor mi Slovenci. Modre butice, ki pravite, da Slovenci že od doma znajo slovenski in se jim tega ni treba učiti še le v šoli — ali menite, da pridejo Nemci mutasti na svet in se nemščine morajo učiti še le v šoli? Ali mislite, da že zna slovenski tisti, ki vé, da vol ni osel, in zajec ni miš. Ali menite, da že zna nemški oni, ki se zna odrezati: „Kellnerin, a Kriegl Bier!“ Potem bi sevé ne bilo treba nobene šole in denar, ki ga plačujete za šolo, bi lahko pognali skozi garlo. To bi bilo korajže in maže za ponočne agitatorje, — a kdo bi agitiral, ko bi ne bilo učiteljev?!

Dalje: Nemeec, ki vendar že od doma zna nemški, se ves čas, kar je hodil v nemško ljudsko šolo, v kateri se je učilo le nemški in v kateri je z učitelji in z otroci vedno govoril le nemški, se ni mogel naučiti toliko nemščine, kolikor je potrebuje za prvo latinsko šolo — vi pa zahtevate od slovenskih otrok, ki od doma ne znajo niti besedice nemški in je ne slišijo ne doma in ne pri drugih šolarjih, naj se samo v šoli, bodisi v slovenski, bodisi v nemški šoli, naučijo toliko nemščine, da bi kar že mogli nemški govoriti! Zares, kdor to zahteva in od šole to pričakuje, ta zahteva od smreke ukusnih črešenj in išče na divji trti zlahtnega grozdja.

Pomislimo dalje: dijaki ali študenti, ki vendar niso več otroci, marveč že mladeniči od 12. do 22. let, učijo se latinščine celih osem let, vsak dan po dve in še več ur, in po osmih letih se ne naučijo toliko latinski, da bi mogli lahko latinsko govoriti. Česar ne zmore odrasli mladenič, ki ima vendar že več pameti, kot ljudski šolar, to naj pa zmore otrok od 6 do 13 let?

Ne, naredite šole nemške kolikor hočete; dobite za-nje, če so vam naši učitelji premalo nemški, učitelje iz samega Berolina, — tega ne bodete dosegli nikdar, da bi otroci, ki od doma ne znajo ničesar nemški in tudi med seboj ne morejo govoriti nemški, v ljudski šoli mogli naučiti se nemški govoriti! Drugače je v šolah, v katere zahaja tudi precej nemških otrok; tam se otroci eden od drugega navadijo nemške govorice, tako da tudi pouk v šoli prej zastopijo. Ljudska šola, bodi si že nemška ali slovenska, napravi podlago, položi temelj nemškemu govorjenju, nauči otroke toliko nemški brati in pisati in tudi nekaj zastopiti, da se pozneje bodisi na Nemcih, bodisi kje v mestu morejo do cela naučiti nemškega jezika. Da bi se pa otroci v katerikoli, tudi popolnoma nemški šoli na slovenskem mogli naučiti že nemški govoriti, to kratkomalo ni mogoče! Kako so že rekli Slomšek? „V takih šolah se mladina k večjemu nauči nekoliko nemškutariti, drugega pa nič; nemški večji del pozabi, drugih potrebnih rečij pa se ni naučila.“

In še druge zlate besede so nam zapisali nepozabni Slomšek: „Na mejih med Nemci in Slovenci imajo stariši navado, svoje dečke in celó deklino pošiljati med Nemce, da bi se naučili nemške besede. Želja po nemški besedi sama na sebi ni graje vredna; človek toliko ljudij velja, kolikor jezikov zna. Blizu Nemčije nam je gotovo tudi nemške besede potreba; zategadelj se deca v šoli znaven slovensčine za potrebo uči tudi nemškega jezika. Ako pa misliš, da šola ni za druge nauke, ampak le za nemščino, se močno motiš. Dokler otrok ni dobro vajen v domačem jeziku, se nemškega težko uči in ga hitro pozabi in ne zna nemščine in ne slovensčine; takemu je šola zgubljena

in potraten zlati čas otroških let. Ako se hočeš tega prepričati, vprašaj može, kateri so hodili v take nemškutarske šole; izmed 100 takih šolarjev jih v 25. letih težko pet podpiše svoje ime, govori nekoliko nemških besed, nemškega pisma pa ne razume, še manj pa slovenskega, katerega se ni učil. Ne bilo bi torej zameriti očetu, ako pošlje svojega sina med Nemce, da se nemščini bolj privadi; pa kaj pomaga mladenču nemška beseda, ako pa krščanski nauk pozabi — kaj deklini nemškutarja, ako pa svojo nedolžnost zgubi? Na Nemškem mladi Slovenci in Slovenke ne razumejo pridig ne krščanskega nauka, še spovedati se nimajo priložnosti — priložnost pohujšanja pa ne počiva in angel nedolžnosti je zapusti prej, preden se jih prime nemška beseda. Na Koroškem zajdejo taki nemškoželci mnogokrat celo med krivoverce v službo ter pridejo ob pravo vero!

Dà, tako je! Staro Judežvo izdajstvo se ponavlja naprej in naprej in za majhen dobiček znanja nemškega jezika prodajajo Slovenci še zmirom ne samo svojo materino besedo, svoj materin jezik slovenski; ne samo svojo omiko in svojo izobražbo — oni prodajajo svoje poštenje, prodajajo svoje otroke in prodajajo dostikrat tudi vero svojo in vero in dobro ime svojih otrok! O pomilovanja vredni rod, ki tako delaš! O usmiljenja vredni, mili mi narod slovenski, ki tako teptaš z nogami vrline svoje in zmožnosti svoje, in to zavoljo navideznega dobička, ki ti ga obeta znanje nemškega jezika — ali ne vidiš, kako se ti za hrbtom krohota sovražnik, kateri hoče tvoj pogin — ali ne vidiš, kako se ti smeji, ker ti sam opravljaš, kar on hoče: ker ti sam moriš samega sebe?! Gotovo, naši sovražniki nas bi ne mogli ukončati, ko bi Slovenci ne ukončavali samega sebe; ne mogli bi nam gospodovati in nas tlačiti, ko bi se mi sami ne tlačili tako neumno in tako nesramno. Samega sebe pa tlačijo tisti Slovenec, samega sebe zaničuje tisti nezvesti sin svojega rodu, ki zametava nemščini na ljubo svoj materin jezik, ki nemščino bolj čišla, kot svojo slovensko besedo materino. A pomnimo: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!“ Kdor pa mora služiti drugemu, tak ni sam svoj gospod, ampak je sužnik, tlačeni in zaničevani sužnik brezvestnega trinoga! *Mat. Ražun* župnik.

Dopisi.

Celovec. (Volitev.) Izid državnozbornih volitev je že znan. V Celovcu je bila volitev mirna. V volilno komisijo so bili izvoljeni od volilnih mož samo nasprotniki. G. okr. glavar je imenoval dva nasprotnika in našince, g. župnika J. Petermana. Oddanih je bilo 116 glasov: 102 glasova za Čareta, 14 za Grafenauerja, 1 listek je bil prazen. Izostali so 3 volilni možje: 1 našinec in 2 nasprotnika. — Izid volitve so nasprotniki pozdravili z vseobčnimi „heil“-klici. Kmalu se je pokazal tudi novoizvoljeni poslanec in nasprotniki so mu živahno čestitali. Med prvimi čestilci so bili znani tukajšnji nacionalni in radikalni velikaši, kakor Dobernik, Lakner in drugi. To kaže, čegav mož je Čare: poslanec po volji in srcu gospoduječe nemške klike, a nikoli po volji slovenskih kmetov, katere bo imel — zastopati!

Velikovec. (Državnozborna volitev.) Državnozborna glavna volitev se je tukaj zelo mirno vršila. Nasprotniki so se obnašali dostojno in niso izzivali. V volilno komisijo so bili izvoljeni s 57 glasovi našinci: župana J. Šumah in J. Rudolf in župnik Fr. Treiber. Potem je g. okr. glavar imenoval tri nasprotnike (!): F. Seifrica, J. Brundulo in Fr. Krauta kot tri daljne člane; cela komisija je potem soglasno izvolila kot sedmega člana našince župana J. Jekelna. Načelnikom volilne komisije je bil od cele komisije s 6 glasovi izvoljen župnik Fr. Treiber, ki je vodil volitev. K volitvi je došlo od 113 volilnih mož 108, izostalo jih je pet in sicer dva iz Jezerskega, eden iz Prevalj in dva iz Libelič. Oddalo se je 107 glasov; eden nasprotnik je oddal prazno glasovnico. Naš kandidat g. Grafenauer je dobil 68 glasov, nasprotnik A. Čare 39 glasov. Večina za deželni zbor je tedaj za deželnozbornske volitve tudi vkljub tako neugodnemu izidu prvotnih volitev, kakor letos, naši stranki zagotovljena.

Od nekod. (Kitajske razmere.) Kakšna sredstva rabijo pri agitaciji naši liberalci, kaže sledeči slučaj: V hišo poštene kmetice prideta nek trgovec in okrajni zdravnik za pooblastilo beračiti. Ker je pa kmetica trdna in noče prodati liberalcem svoje duše, zareži nad njo zdravnik: Ako ne storiš križa, ti bom, če boš bolna, že dal nekaj, da boš — hin. Resničnost tega dogodka dokazemo lahko s pričami. Enako se je izrazil tudi nek drugi „podar“ nad enim naših volilcev. Vprašamo: ali niso to prav kitajske razmere, ko človek še življenja ni varen, če noče prodati svoje duše? Živimo v časih resnega preganjanja kristjanov, in zato, krščanski kmetje, bodite tem bolj trdni in ne prodajajte svoje vere liberalcem. Vzgleđ naj je vam ona kmetica, katera ni dala svojega podpisa.

Ta velja več kot deset mož, katerim pade srce v hlače, če se prikaže kak liberalni bradač!

Hodiše. (K občinskimi volitvam.) Že dné 4. decembra 1900 smo imeli pri nas občinske volitve in dasiravno ni bil vložen v postavno določenih osmih dneh od nobene strani rekurz, ni bilo še do sedaj volitve občinskega predstojništva, in vendar pišemo danes že 22. januarja 1901! Dovoljujemo si slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu vprašati, je li pripustno, da sme najstarejši odbornik odlagati volitev župana čisto po svoji glavi tudi na mesece in leta?!

Logavas. (Občinska volitev.) Tolike udeležbe, kakor je bila letos dné 9. januarja pri občinskih volitvah, še najstarejši ljudje ne pomnijo. Strune so bile na obeh straneh zelo napete. Liberalci so imeli zborovanje na Žopračah in v Lipi, od vseh strani se je nam pretilo, da bode udeležba nasprotnikov ogromna. „Naveličali smo se hoditi za »planke«, konec moramo narediti triletni egiptovski temoti“, tako nekako so modrovali v Lipi. Strašili so svoje, da se bode slovensko uradovalo, če zmaga slovenska stranka; vse, celo laž jim je dobro služila, ko so pobirali pooblastila okoli po mejah naše občine. Pa sladko upanje jim je splavalo po Dravi. Veliko pooblastil so našinci ovrgli, ker niso bila pravilna, ali ker so jih volilci sami preklicali, ko so zvedeli, za kaj se gre. Našinci so imeli v tretjem razredu 158 glasov, nasprotniki 53; v drugem razredu naši 40, nasprotniki 16; v prvem naši 13, nasprotniki 14. Pa še v tem razredu bi nas ne mogli premagati, če bi šlo vse po postavi, kljub temu, da so jim nemški Vrbljani prileteli na pomoč. Ali more biti veljavno pooblastilo, podpisano od oskrbnika, če je v volilnem zapisniku zapisan grof? In Pundschu sta dala in on ona pooblastila, čeravno nobeden ni avstrijski državljan! Pa kljub temu je, po mnenju Lipljanov, I. razred postavno voljen, drugi in tretji pa ne, zato, ker so oni — ostali v manjšini. Kakor čujemo, so zoper volitev teh dveh razredov protestirali. Bog jim daj srečo in zdravo pamet!

Gozdanje. (V čem obstoji znanstvo in omika naprednjakov?) Kakor je „Mir“ že poročal, je pri občinskih volitvah zmagala slovenska stranka. Naprednjaki so menda vložili protest, češ, da so bili ogoljufani! — Agitacija naše, kakor nasprotne stranke, se je razvijala živo, kakor malokje. Naprednjaki, ki se štejejo med razsvetljene in omikane ter z zaničevanjem gledajo na nas „nazadnjake“ „črne“ itd., so delali z lažmi, večjidel posnetimi po znanem protestantskem kmetem listu. — „Ne volite s f...; če se njegovi volji uklonite, bode te kmalu njegovi sužnji, šklafi, kakor je bilo nekdanj.“¹⁾ — „Če ne volite z nami, bode raste občinski davek, kajti zidali bodo nov farovž; sploh pa so preslaboumni za gospodarstvo;“ to je bilo geslo nasprotnikov. Ker pa splošne čenčarije nič niso izdale, so pokazali celo globokejšo učenost: „Poglejte, koliko je far računil pri zadnjem po grebu, ali ni vaš sovražnik, oderuh?“²⁾ Na nekega volilca so planili trije naprednjaki, obvestili so ga, da je voljen v komisijo in mu pokazali črno na belem, da mora 40 kron kazni plačati, če ne pride in voli z njimi! Priprost mož bi morda verjel, a slučajno ga je ravno poprej obiskal eden izmed „črnih“, ki mu je vse pojasnil. Presenečen je moral menda sam župan papirček lepo skriti. — Čudno se nam tudi zdi, da sta ravno tista dva izmed našincev, katera sta volitev takorekito odločevala, bila poklicanaravno na dan in ob času volitve zaradi malenkosti k sodniji v Rožek! Ko so zadnje dni videli, da jim gre za kožo, so planili na može naše stranke, in so jih hoteli obdržati na dan volitve vsaj doma, po tri in večkrat so prišli na enega, a opravili slabo. Na dan volitve so bili precej gotovi zmage, a „neumneži“ so jim štrono zmedli. Dokazalo se je, da so imeli nasprotniki več nepostavnih pooblastil. Ko jim po tolikem trudu — (ubogi učitelj Lesiak!) — sreča ni bila ugodna, so kar znoreli. Eden izmed našincev je v svoji predrznosti prišel med nje; nabili so ga, da je bil krvav. Drugega, starčka, ki je, nič hudega sluteč, se vsedel med nje, so sključali od glave do nog. To je tedaj naprednjaško delo za blagor ljudstva! Mi tudi vemo, kam pes taco moli; eden izmed naprednjaških voditeljev je očitno izustil: mi ne potrebujemo farja, zidali bomo lutrovski tempelj. „Proč od Rima!“ to je vaše geslo. Vaš odpad bi nas nikakor ne užalostil, a pripomočki za

¹⁾ Zares več vpliva je imela cerkev nekdanj na javno življenje, a ravno v tistem času — srednjem veku — je bil kmet premožen in rokodelstvo je imelo zlata tla. Te zgodovinske resnice tudi naprednjaki ne morejo ovreči, še manj pa dokazati, da je bil kmet kedaj suženj svojega duhovna.
²⁾ Značilno je, da ravno tisti najhujše vpije, ki je na župnijski stoli podpisani kot nekdanji, zdaj penzionirani, cerkveni ključar. Resnico vé, ali vsaj mogel bi vedeti, a njegovo geslo je: le lagaj se, nekaj že obvisi. Vsakdo more sam v zakristiji pogledati, če se mu je računilo preveč. Če vam je resno na tem ležeče, da si ljudstvo prihrani stroškov, tedaj skrbite za to, da dobi tudi duhoven, kakor učitelji, svoje gotovo plačilo v davkarji, potem mu ne bode treba „ljudij odirati“, kakor pravite tako „nobe!“

zidanje tempelja bi morali priti iz Pruskega! Kdo tedaj kali mir v občini? Morda g. župnik, kakor mu očitata? Mi vemo, da ne; on nas samo opominja, naj ostanemo zvesti od pradedov podedovani katoliški veri, naj ostanemo zvesti svojemu narodu; pristnega Nemca — ne pa odpadnika — pa naj spoštujemo kot svojega brata!

Beljak. (Ljudsko štetje) se tukaj še nadaljuje, ali žalibog, kakor se je prej vedelo, Slovenci kar zginjavajo in le malo jih je, da se res zapišejo za Slovence. Gotovo devet desetink se jih bode izgubilo in morda ostane ena desetinka. Večina rojenih Slovencev se zapiše v zavednosti za Nemce, ostali pa po gospodarjih. Med prvimi se najde največ takozvanih „Windisch-Germanov!“ Narodno zavednih družin je le malo. Kar se pa na ta način ne zgodi, pa stori številjenja komisar. V Beljaku se je dogodilo že par slučajev, da dotičnih oseb, navadno samcev, ni bilo doma, gospodinjji pa je rekel komisar: Zaradi enega gospoda ne bodem pisal: „Umgangsprache slovenisch!“ Čudno, kakor da bi tukaj samo eden Slovenec bil; vem pa še za dva taka slučaja. Na deželi pa Nemce kar „fabricirajo“ iz — Slovencev! Učitelji se takrat menda niso uporabljali za ljudsko štetje in mislili smo, da bode to Slovincem v prid. Ali varali smo se. Skoraj po vseh občinah so nastavili za štetje pristne nasprotnike slovenskega jezika in vsakdo si sam lahko misli, koliko Slovencev se zapiše po nezavednosti in mnogo po neznačajnosti za Nemce. Rojenih Nemcev se lahko našteje v vsaki občini na prste ene roke. — Prav šaljiv dogodek sem zvedel iz Ledenic. Tam je kmetica in hči, kateri sta, če je treba, Nemki, znata pa tudi biti Slovenki. Ali mati ima tudi sina, pristnega Slovence. Ko pride domu, izve, da so mati, hči (dasiravno komaj nemško žvekata) pa tudi on zapisani za Nemce, in sicer po želji matere. Vsled tega se sin huduje in pravi, da gre to popraviti. Ali mati in hči sta bili tako razkačeni, da sta ga hotele zapoditi kar od hiše, ker je bil menda za ljudsko štetje postavljen nek „Windisch-Germane“ — skrivni ženin hčerke, — ki bi imel priti na predvečer novega leta, po koroški šegi „šapat“. Ali usoda je hotela, da ga — ni bilo, ker menda ne mara — ženitve! Zdaj pa se čudite in strmite! Drugi dan že sta bili mati in hčerka najhujši Slovenki in sta zakleli in želeli nemškutarje tja, kjer je svet s „plankami“ zabit. O, bože, to je značaj žensk; ali žalibog, tudi moški se najdejo, da so kakor babe!

Novičar.

Na Koroškem.

Slovenska zmaga. Pri občinskih volitvah v Št. Štefanu ob Zili je sijajno zmagala slovenska stranka. Izvoljenih je 16 naših in samo 2 nasprotna odbornika. — V Kotljah je slovenska stranka po hudi borbi zmagala v III. in II. razredu. Občina je bila doslej v nemčurskih rokah. Slava značajnim volilcem!

Dr. Pupovac — obsojen. Ljubeznivi naši nemški nacionalci hočejo sedaj svoje politične nasprotnike ugnati s političnimi pravdami: Na naznani nemških nacionalcev je državno pravdnštvo tožilo kandidata V. kurije, dr. Pupovca-a, da je ta v nekem govoru razžalil koroški deželni zbor, češ, da je ta bil prestrahopeten, da bi bil vpeljal tajne in direktne volitve. Dr. Pupovac pa je tega obdolžil le nemško-nacionalno stranko. Dne 15. januarja je bila v Špitalu obravnava in dr. Pupovac je bil obsojen na 250 kron globe. Vložil je priziv.

Žrtev rodoljubja. V Šklednju pri Trstu je živel 80letni starček Jože Mrlak, ki je bil zvest svojemu narodu do zadnjega utripa. V nedeljo dné 6. jan. je šel izpolnit svojo zadnjo rodoljubno dolžnost, šel je, da odda na tej, za tržaške Slovence zgodovinsko važni volitvi svoj glas za slovenskega poslanca V. kurije dr. Rybača. Ta dan je bil v Trstu silen mraz in burja. Vsled mraza in tudi razburjenja je starčka, vrnivšega se domov, zadela kap. Umril je v sinovem naročju! — Kaj naj temu dostavljamo? Ko bi na Koroškem le vsi oni slovenski volilci, ki so še v najkrepkejših in zdravih letih, izpolnili tako svojo narodno dolžnost, kakor jo je izpolnil ta vzgledni slovenski starček, ne propadli bi pri zadnji volitvi, marveč imeli bi v državnem zboru dva poslanca! Starčku, ki je umrl kakor hraber vojak na bojišču, izven spomin! Nam pa bodi vzor, kako je treba izvrševati narodno dolžnost!

Duhovske zadeve. Č. g. Avgust Križaj, župnik na Kampu, je postal župnik na Vratih. — Župnika sta postala na dosedanjih mestih č. g. provizorja: Val. Schittelkopf v Vovbrah in Jos. Rogl v Piswegu. — Za veroučitelja na celovški pripravnici je imenovan č. g. dr. Fl. Hiebaum, župnik v Ariahu. — Razpisane so do 7. marca župnije: Sveta Kri, Zagorica in Št. Štefan nad Brežami.

Osebnosti. V Celovcu je dne 8. t. m. umrl načelnik požarne brambe L. Rautnik, star 51 let. — Za predsednika celovške trgovinske zbornice je zopet izvoljen pl. Hillinger. On je že od l. 1874. na čelu zbornice. — Častno svetinjo za 40letno zvesto delovanje je dobil hišnik grofa Helldorfa v Lipici. Dne 13. t. m. se mu je svetinja slovesno izročila.

Droblj. Petdesetletnico obstanka obhaja letos celovška trgovinska zbornica. — Tvrška Ganz in tov. namerava v Celovcu zidati več električnih železnic. — Razpisano je učiteljsko mesto v Dobrli-vasi do 2. febr. Zahteva se znanje slovensčine. — V Libeličah je pogorela žaga M. Bornika p. d. Rečnika. — Baron Helldorf je kupil fužine na Mostiču. — C. kr. naučno ministerstvo je potrdilo zasebno pripravnico, katero so ustanovile celovške uršulinke za učiteljice. — V Glandorfu je vlak povozil železniškega delavca K. Šugla.

Po slovenskih deželah.

Petdesetletnico svojega obstanka je dne 13. t. m. slovesno obhajala ljubljanska trgovinska zbornica. Udeležba je bila veličastna. Zagrebška zbornica je bila odposlala na slovesnost dva zastopnika. Dr. Murnik je utemeljeval predlog, naj se ustanovi v Ljubljani slovenska trgovska akademija. Predlog je bil sprejet. Dal Bog, da se skoro uresniči ta želja!

Razveljavljene občinske volitve. Pred upravnim sodiščem na Dunaju se je vršila dne 17. januarja razprava o pritožbi Fr. Breskvarja in Avg. Erzina proti občinskim volitvam v Ljubljani leta 1899. Pritožbo je zastopal dr. Ivan Šustersič, ljubljanski občinski svet pa dr. Lenoch z Dunaja. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi in razveljavilo volitev v III. in II. razredu, vsled česar ugasne tudi mandat g. župana Hribarja.

Umrl je dne 15. jan. v Ljubljani odličen meščan, gospod dr. Alfonz Mosche, odvetnik in predsednik kranjske odvetniške zbornice. Pokojnik je bil vzoren rodoljub, ki si je v narodnem oziru pridobil neveljnih zaslug. Jako mnogo je storil za „Narodni dom“. — Dalje je umrl v Ljubljani bivši deželni poslanec in deželni sodni svetovalec, g. Lud. Ravnikar, star 73 let. N. p. v m!

Nova nemška šola v Pulju. „Naša Sloga“ poroča, da hoče vlada za ustanovitev nove nemške šole v Pulju postaviti v proračun 100.000 kron. Za slovenske in hrvatske šole na Primorskem, zlasti v Trstu, pa nima država nikdar nobenega vinarja. In to se imenuje v naši Avstriji — narodna enakopravnost!

Križem sveta.

V južni Afriki. Angležem poje prav slaba! Tolikokrat že so Angleži zatrobili v svet novico, da so Buri poraženi, a res je, da si ti pridobivajo vedno novih uspehov. V najnovejšem času napredujejo Buri proti morski obali, kamor je že dospela jedna kolona. Njihov namen je, porušiti tu vse prometne zveze. Mej tem so Buri pod poveljstvom Beyérja razrušili železnico pri Senekalu in tu ter v bližini Pretorije natepli zopet Angleže. Na jugu Magali-gorovja organizuje Botha nove čete in ima že okoli sebe 3000 prostovoljcev. Angleži hočejo poslati v Afriko še 10.000 mož in vsak teden 5000 konj, ali vprašanje je, kako bodo te čete mogle do bojišča, ko so Buri razdrli že malo ne vse zveze in vzeli Angležem možnost prehrane. In vendar Anglija ne popusti od svoje prevzetnosti in že dela načrte v — zrak, kako hoče upravljati „novo pridobljene južno-afriške kolonije“.

25-letnico pisateljskega delovanja svojega najboljšega pisatelja Henrika Sienkiewicza so proslavljali pred božičem v Varšavi. H. Sienkiewicz spada k onim nemnogim slavnim možem, ki so že v svojem življenju dočakali priznanja svojega delovanja, svojih zaslug, in to ne samo pri svojih rojakih, ampak v celem omikanem svetu. Ni kraja v Evropi, ni naroda, ki bi ne čital imenitnih del poljskega pisatelja Sienkiewicza. K slavnosti so prišli gostje iz celega Poljskega, Rusije in skoraj iz vseh dežel evropskih. Ruski, angleški, francoski, češki, nemški in laški časniki so prinesli podobo pisateljevo in članke o njegovem pisateljskem delovanju. Predsednik slavnostnega odbora je bil sam varšavski nadškof Ruszkiewicz, in to že nekaj pomeni. Slavnost se je začela s slovesno sv. mašo in potem je bilo slavljenju izročeno od poljskega naroda mu darovano veleposestvo z gradom Oblegorek v vrednosti 400.000 kron. Svetovno ime je Sienkiewicz dosegel s svojim delom „Quo vadis“, v katerem popisuje boj krščanstva s poganstvom. Ko so sv. Oče prebrali prevod tega dela, izrazili so se o njem zelo pohvalno ter so podelili pisatelju svoj apostolski blagoslov. Povest „Quo vadis?“ — „Kam greš?“ je izšla v angleškem prevodu že v 800.000 iztisih. Drugo veliko delo Sienkiewiczovo „Z ognjem in mečem“ je izdala v slovenskem prevodu „Slovenska Matica“.

Tržne cene.

V Celovcu, dne 17. januarja 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica	—	—	—	—	— bik
rž	9	94	12	42	— pitana vola
ječmen	8	—	10	—	11 vprežnih volov
oves	4	72	5	90	2 junca
turšica	7	20	9	—	29 krav
pšeno	14	—	17	50	154 pitanih svinj
fižol (rdeč)	—	—	—	—	15 prascev
krompir	1	50	2	44	
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda	6	73	8	41	

Pitani volli so po — K do — K, vprežni volli po 305 K do — K, krave po 110 K do 280 K.

Sladko seno je meterski cent po 6 K — v do 6 K 80 v, kisló seno po 4 K 20 v do 5 K 40 v, slama po 4 K — v do 5 K 30 v.

Promet je bil srednji.

Velikovec, dne 16. jan. Prignali so: 42 volov, 29 krav, 3 telice, 21 ovc, 4 živih in 68 zaklanih svinj. Promet je bil radi slabih potov slab.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Listnica uredništva.

➡ Ker se mora „Mir“ po pošti odposlati v četrtek zjutraj, treba je list zaključiti že ob torkih popoldne. Zato gg. dopisnike nujno prosimo, da nam blagovoliijo dopise kolikor mogoče z g o d a j pošiljati, da se morejo pravočasno uvrstiti.

➡ **Beljaški Slovenci** naznanjajo, da se shajajo vsaki torek ob 1/2 8. uri zvečer v gostilni pri Brunner-ju (pod mestno cerkvijo) v posebni sobi. Slovenske rodoljube, ki se nahajajo ta večer v Beljaku, opozarjamo, da so nam vsikdar dobro došli.

Vabila.

Hranilnica in posojilnica v Slov. Plajbergu bo imela svoj letni občni zbor dne 27. januarja 1901 ob 3. uri popoldne pri Zarku v Slov. Plajbergu s sledečim vspeodom: 1. Volitev odbora. — 2. Računsko poročilo. — 3. Posamezni nasveti. — Prijazno vabi vse zadružnike odbor.

Posojilnica za Belo in okolico v Železni Kapli ima svoj letni občni zbor v nedeljo dne 3. febr. 1901 ob 1/2 3. uri popoldne v gostilni pri Kušejju v Železni Kapli. K obilni udeležbi vabi vse ude odbor.

Loterijske številke od 19. januarja 1901.

Gradec 52 6 29 35 42
Dunaj 69 88 72 12 6

NAZNANILA.

Častiti duhovščini priporočam za bližajočo se svečnico svoje dobro obležane

voščene in druge sveče,

ter voščence, najboljše kakovosti, za najnižje cene in poštnine prosto.

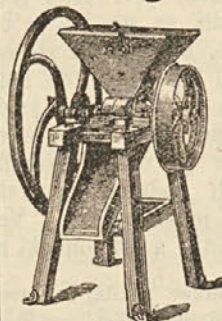
Za dobrohotna naročila presi

Franc Cert,

medár in svečar v Mariboru.

Najnovejši stroji za prirejanje krme

za zimsko krmljenje po hlevih.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlinci za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emaliranimi in neemaliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronospere iz deluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sohr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Odklikovana z ož 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnam.

➡ Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupei se sprejmejo. ➡

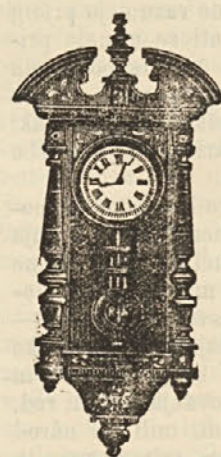
➡ Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. ➡

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. 100 iztisov velja 40 kr., po pošti prejetih 50 kr.

Ure na nihalo z godbo

so zadnja novost v napravljanju ur. Take francoske, zmanjšane ure na nihalo so dolge 69 cm, omarica, kot na podobi, je iz naravnega orehovega lesa, fino uglajena z bogato pazlačenimi obrobki in z umetno izrezlanim nastavkom. Igrajo vsako uro najlepše popotnice in plese. — Cena z zabojem samo 9 gld. — Ista ura brez godbe, a z bilom, ki bije vsako celo in pol ure, z zabojem samo 6 gld. 80 kr.

Te ure na nihalo ne gredo samo zamčeno na minuto, marveč so tudi vsled res lepe oprave pravi kras vsaki izbi. Razpošiljajo se samo s poštnim povzetjem. Kar ne ugaja, se vzame nazaj ter vrne denar. Zato ni noben riziko. — Veliki ilustrovan cenik za ure, verižice, prstane itd. zastoj in franko.

Jožef Spiering, Dunaj, poštne ulice 2/U.

Naznanilo.

Hiša, ki obsega okrog 23 oralov 932 sežnjev njiv, 25 oralov 1132 sežnjev gozda, 2 orala 1356 sežnjev travnika in 378 sežnjev vrta, se prodá ali pa dá v najem. Hiša je v dobrem stanu in ima tudi 3 vodovode doma in enega na polju, tako da nikoli vode ne primanjkuje. Polje se drži vkup z domom tako, da ni treba delati zamudnih in nepotrebnih potov. Več pové Anton Hafner po domače Krojnik v Rinkolah, pošta Pliberk na Koroškem.

Priporoča p. i. čast duhovščini bogato zalogo cerkvenih kovinskih izdelkov in prevzame vse v to stroko pripadajoče popravke po najnižjih cenah.

mešarski parski mojster v Celovcu.
Ustanovljeno leta 1872.

E. Mehhofer,

Izvrstne in najnovejše

domače mline,

brez kamnov in valjarjev, s samodelujočim sitom, za kuhinjsko, posebno pa za živinsko moko, zelo trpežni, ki se lahko dajo goniti z roko, kakor tudi z vsako drugo silo, izvršuje in prodaja od 75 gld. naprej ter prevzame naročila na vse druge kmetijske stroje po najnižji ceni. Na vprašanja rad odgovarja in daje potrebna pojasnila Josip Božič, kmetovalec v Vancavesi. Pošta Grabštanj (Grafenstein) na Koroškem.